

1.11. - Sviatok všetkých svätých

Katolícka cirkev 1. novembra slávi prikázaný sviatok Všetkých svätých, na ktorý 2. novembra nadväzuje deň Spomienky na všetkých verných zosnulých, ľudovo nazývaný Dušičky. Veriaci si dnes počas omši pripomínajú svätých, ktorí viedli pravý kresťanský život, žili a zomreli vo viere v Ježiša Krista. Spomínajú a modlia sa aj za tých, ktorí nemajú miesto v kalendári, neboli vyhlásení za svätých, ale žili čestným životom, konali dobro a vedeli sa obetovať pre iných.

Pôvod tohto sviatku však siaha až do predkresťanských čias. Súvisí s pradávnou mystickou tradíciou indoeurópskych národov, keď sa medzi nás mali vracat' duše zosnulých. Rozšírený bol najmä medzi obyvateľstvom keltského pôvodu, keď sa v noci z 31. októbra na 1. novembra druidi lúčili s letom patriacim bohyni života a vítali vládu kniežata smrti Samhaina (zo slova "Sam-fuin" - koniec leta), ktorý vládol zime. Kelti verili, že v túto noc, keď život (leto) odovzdáva žezlo vlády smrti (zime), prichádzajú mŕtvi na zem, aby si vybrali na jeden rok telo, v ktorom sa usadia. Zo strachu, že si vyberú práve ich vlastné, im prinášali rôzne obety. Verili tiež, že stena medzi svetom živých a mŕtvych je túto noc taká tenká, že sa dá medzi nimi ľahko nadviazať kontakt. Aby si Kelti naklonili mŕtve duše, ale zároveň odohnali zlých duchov a démonov, nachystali im všelijaké dobroty a dary. Od siedmeho storočia sa začal pripomínať aj v západnej cirkvi ako deň zasvätený kresťanským svätým, ktorí sa v cirkevnom kalendári neoslavovali jednotlivo, ako aj na pamiatku prvých kresťanov pochovaných v rímskych katakombách. Sviatok pripadal najskôr na siedmu nedeľu po Veľkej noci, keď pápež Bonifác IV. v roku 610 premenil pôvodne antickú svätyňu Panteón v Ríme na kresťanský chrám. Zasvätil ho úcte Panne Márii a všetkých svätých mučeníkov. V roku 837 vyhlásil pápež Gregor IV., že pohanský sviatok Samhain (koniec leta) bude patriť aj v kresťanskej cirkvi mŕtvym. Presunul ho na prvý november, ktorý sa slávi dodnes. V rímskokatolíckej cirkvi sa slávi omšami konanými v kostoloch alebo omšami a pobožnosťami na cintorínoch. Tak sa z 1. novembra stal sviatok Všetkých svätých a nasledujúci deň bol vyhlásený za Deň všetkých duší. Neskôr, v 10. a 11. storočí, sa z tohto sviatku vyvinula aj Pamiatka zosnulých - Dušičky, ktorá pripadá na 2. novembra.

Sviatok Dušičky, v občianskom kalendári oficiálne nazývaný Pamiatka zosnulých, má počiatok v kresťanskej tradícii slúžiť omše za duše zomrelých. V roku 998 Odilo, opát benediktínskeho kláštora vo francúzskom meste Cluny, preniesol pripomínanie si pamiatky zomrelých na deň po sviatku Všetkých svätých. Mnísi večer pred 2. novembrom zvonili a spievali žalmy za mŕtvych a modlili sa za ich duše. Nasledujúci deň slúžili zádušné omše. Tento zvyk sa rozšíril do celej západnej cirkvi a pápež Urban VI. nariadil v polovici 14. storočia, aby sa v nej pamiatka verných duší slávila ako sviatok. Od roku 1994 je 1. november na Slovensku dňom pracovného pokoja. Veriaci v tento deň spomínajú na príbuzných či predkov, ktorí neboli vyhlásení za svätých, ale žili čestným životom a vedeli sa obetovať za iných. Zároveň sa modlia ku svätým. Cirkev oddávna spája s týmto sviatkom nádej na vzkriesenie. Duchovní zvyčajne pripomínajú, že tento deň má byť dňom radosti a nádeje, nie strachu či smútku.

Na Slovensku má úcta k mŕtvym, návšteva hrobov príbuzných v dňoch 1. a 2. novembra veľmi dávnu tradíciu, ktorá sa udržala dodnes. Veriaci a ostatní obyvatelia prichádzajú na cintoríny, aby zapálením sviečok či kahancov a položením kytíc a vencov k hrobu spomínali na svojich zosnulých. Spomienkou na nich im vzdávame úctu za všetko, čo pre nás v živote vykonali a zároveň zostávajú v našom srdci žiť naďalej.